

Miquel Grivé Masó

27 ABR. 1936

Director: EN MIQUEL GRIVÉ

Any X

Sant Celoni, 25 d'Abril de 1936

Núm. 388

Administració i Impremta
Carretera de Gualba, 26

PERIODIC D'INFORMACIÓ
Preu: 20 Céntims

Esqueles, anuncis i remitís
a preus tarifats

Abril

Diada del Llibre

26

Diumenge

Matí, a les 11

GRAN FIRA
a la plaça major

Obres de tessi: Filosofia, Política,
Sociologia, Ciències aplicades,
Història i Literatura

CONFERÈNCIES
AL MUNDIAL CINE

a càrrec de prestigiosos literats

Celoní: Protegeix el Llibre

TERRENYS

per vendre o censar

Camp d'en Fontanals, prop de l'Estació
Nova i Carrer de Mossèn Cinto Verdaguer

Raó: MARTÍ BOSCH

Sant Pere, 12

Telèfon 34

SANT CELONI

FORN DE PA

Miquel Roig Llibre

(abans Paret del Pa)

En aquesta casa hi trobareu el Pa de
primera qualitat

Especialitat en el PA MORENO

Coca de viena el Diumenge
i coques petites de Sant Martí al dissabte

Tots els dies de la setmana
mongetes i sigrons cuïts al forn

Bon tracte   Servei a domicili

Carrers: Anselm Clavé, 9-Sí. Josep, 105

SANT CELONI

TOMAS PLAZA

DENTISTA

DIES DE CONSULTA:

Dimecres, de 9 i mitja a 1 i de 3 a 5.

Dissabte, de 3 i mitja a 7 i mitja.

Diumenges, de 10 a 1.

Major, 170

SANT CELONI

Despatx a BARCELONA

Riego, 30, primer - (Sans)

FOTOGRAFIA MARCH

Plaça d'Espanya, 21 - SANT CELONI

Retrats de totes classes.

Ampliacions de totes mides

i amb marcs de diferents models.

Aficionats: Confieu-hi els
vostres treballs

Turistes, Excursionistes: **VISITEU**
I'HOTEL CATALUNYA

Servei de Restaurant - Cafè - Bar - Cocktails

Plaça d'Espanya, 10

SANT CELONI

DIADA DEL LLIBRE

Diumenge, dia 26 d'abril, celebrarem la nostra festa del Llibre. La Penya l'organitza i es fa un honor de convidar-vos-hi.

A la plaça major

Gran Fira del Llibre

on hi hauran establertes les parades.

Matí, a les onze

Al Cinema Mundial
grandiós acte pro difusió del Llibre

Hi parlaran:

En Francesc Mora

de la P. C. G.

Maria Pi de Folch

que disertarà sobre el tema:

El Llibre i la Cultura de l'Obrer

i

Rafel Folch i Capdevila

que parlarà de

Els Llibres i la Cultura

Celonins, amants de la Cultura, no hi manqueu!

Les Caramelles

Tal com anunciàvem, el dissabte de Pasqua sortiren els quatre cors de caramelles d'aquesta vila, i donaren l'audiència de salutació davant les cases consistorials.

El públic s'hi aglomerà d'un modo extraordinari frissós de poder jutjar la labor dels cantaires.

A l'hora en punt, la mainada Avantguardista ben uniformats i precedits de la senyera, feren la seva audiència que acabà emportant-se la simpatia de tot l'auditori.

Seguí després el nou cor del Casal Català Republicà, sota la batuta del Mestre Francesc Guasch, el qual cantà unes cançons ben encertades. Hom notà una brillant corda de tenors, en canvi, la dels barítons i baixos resultava fluixeta.

Féu aparició després el cor «La Popular» l'entitat

Excursió a Montserrat

Dissabte passat, sortiren d'excursió a Montserrat, els alumnes, instructores i professores del Centre Cultural per a Obres, per tal d'assistir a l'Assemblea que celebren a la Sagrada Muntanya tots els patrons de Catalunya que desenvolupen aquesta obra altament cultural i cristiana.

L'excursió esportà a cap amb tota regularitat i sense el més petit incident.

La Vaga

Dimarts es declararen en vaga alguns obrers del ram de construcció, que ha durat tota la setmana amb tendència fer-se general en el ram.

Reunions sindicals

El Sindicat local ha celebrat últimament algunes reunions de caràcter societari.

Miting electoral

Per avui al vespre està anunciat al Casal Català Republicà un míting de propaganda electoral. Es el primer i únic acte que es celebrarà amb motiu de les eleccions de compromissaris.

coral més antiga i disciplinada, la qual, sota la batuta del Mestre Joan Recort, interpretà «La Violeta» de Clavé amb justesa irrefutable, i unes altres composicions que feren les delícies dels oients. Val a dir que la massa de cantaires és molt ben equilibrada i això sol ja contribueix a la nitidesa de les execucions. L'interès del públic es desvetllà per sentir al solista debutant En Joan Escudé, i aquest ho féu molt discretament.

Clogué la vetlla el cor «La Amistat», precedit de formosa senyera, i interpretà unes composicions a gran veu, sota la batuta del Mestre J. Palaus, que ha reunit una nombrosa massa coral i que està disciplinant a la interpretació de composicions selectes.

Tots els cors dedicaren la seva composició «pot-purri o couplets» a les tradicionals manxetes satíriques.

Converses Ortogràfiques

III

—Es pot entrar?

—Ola, Grillet, d'on surts?

—Si miri, he tardat tants dies a venir perquè estava «espaïllat».

—Caratsus!, que t'has tornat «home-màquina»? Què és el que tenies «espaïllat»?

—Veu, aquí tenim una pessa que puja i baixa (senyala al mig del pit) i quan cau s'està espaïllat. Tothom sap que té la *naurella caiguda*.

—Redimontri, Grillet; si fossis fill meu et portaria a cal manyà que te la soldessin amb l'autògena, i no hi hauries de pensar mai més.

—Si, si, vostè està molt de broma, però si un dia s'hi troba?...

—Aniré a veure el Metge, home! No creguis més amb semblant «ruqueria». Tu ja vas per intel·lectual, doncs el dia que hakis estudiat solament unes petites nocions de Fisiologia, et donaràs compte que al pit no tenim cap pessa que faci d'ascensor, i molt menys cap *anella* que l'hagin de soldar.

—Si, i quin remei farà vostè quan el pit li faci mal?

—Senzillament: una pintada de iode; però si la causa interessa a les vies respiratòries, cap a cal Metge falta gent. I pensa, Grillet, que si el Metge no troba remei per curar-me, molts menys el trobarà qualsevol *terrós* o *traginer* d'aquests que us curen d'espaïllat, que ni saben els ossos que té l'esquelet humà, ni coneixen cap dels sistemes amb que està dividit el cos.

* * *

—Aquí van les llistes dels mots aguts no accentuats:

—Veiam, com t'expliques.

Adob, amic, feliç, quietud, caduf,
demagog, caminal, amagatall,
magatzem Joan, parany, xarop,
colomar, reixat, marduix.

Adobs, amics, magatzems, governs,
alarbs, capitans, camins, raons, oportuns.
Esglai, remei, caminói,
renou, complau, fareu;

Esglais, remeis, renous, commous.

—Bé, molt bé! Ningú hi trobarà res a dir. Però ja que t'has fixat quan l'accent recau a l'última síl·laba, no trobaries ara mateix alguna parauleta que accentués la penúltima (la síl·laba abans de la última) vull dir.

—Prou! Ha d'ésser una paraula que no tingui en cap de les dotze terminacions, oi?

—Això mateix!

Càrrec, telègraf, catàleg,
fàcil, escàndol, àtom
telèfon, príncep, córrer,
cadàver, lícit, índex i altres.

—Diga'm unes quantes que no portin accent gràfic!

Neboda, taula, torre,
sintaxi, guerxo, ferro,
dies, cementiris, anglesos,
pensen, diguin, portin.

—Així, amb la mateixa facilitat coneixeràs els *esdrúixols*, que porten l'accent en les síl·labes més enrera. Tots porten accent gràfic.

Mètodes, hipòtesi, òliba,
màxima, inèdita, memòria,
intel·ligència, pèrdua, supèrflua,
harmòniun, aquàrium.

—Molt bé, l'accentuació gràfica no presenta gaires dificultats. Atén, però, quan la vocal és oberta o tancada que allavors la senyal ha d'ésser greu o aguda.

* * *

—Ara un parell de preguntes, si no és molestar-lo.

—Digues, aixerit:

—Els prospectes del Cinema uns diuen: per el, per els; pel, pels; per al i per als; no ho entenc ben bé.

—Mira, per el i per els, és un «solemne bunyol», no s'escriu mai. L'article davant de les preposicions *a*, *de*, *per*, sempre es contreu, això és, formen un sol mot.

S'escriu: pel (i no per el)
pels (i no per els)

i de la mateixa manera:

al (en lloc de a el)
als (> > de a els)
del (> > de el)
dels (> > de els).

La combinació per a el o per a els, és la que fa: per al i per als. L'aplicació d'alguns d'aquests casos prové de la construcció de la frase i cal saber *Sintaxi* per resoldre'l.

—Moltes gràcies, senyor Renoc, i ara estigui bonet!

—Molt bé, maco. Vigila que no perdís l'*anella* ¿eh?

Sorteig-Regal

En l'obsequi del Centre Cultural per a Obreres han estat afavorits els següents números

Primer premi 333

Segon » 111

Tercer » 912

El primer premi ha correspost a la família Bàguena; el segon al Patronat per Obreres d'Hostafrancs i el tercer no s'ha trobat encara; per tant, es fa avinent, que si dintre un mes no s'hagués trobat, es procedirà a un nou sorteig amb els mateixos números.

Comitè de Catalanització

S'han rebut darrerament les següents adhesions a l'obra patriòtica que es proposa realitzar el Comitè de Catalanització:

DE BARCELONA

David Santsalvador, dibuixant; «Futbol Club Barcelona»; Associació de Funcionaris de la Generalitat de Catalunya»; «Círcol Artístic»; «Federació d'Alumnes i ex-Alumnes dels Grups Escolars»; Associació de Directors d'Indústries Elèctriques i Mecàniques; Agrupació Excursionista de Catalunya; «Kataluna Esperantista Federacio»; Josep Biergo; Col·legi de Professors de Català; Associació del Mercat lliure de Valors»; Unió Catalanista.

De Gracia: «Germanor Catalana i Republicana»; joventut Nacionalista «PàtriaNova»; «Unió Democràtica de Catalunya»; «Casal Gracienc Nacionalista Republicà d'Esquerra».

De Sarrià: Secció de Cultura del Centre Excursionista «Els Blaus».

Del Poble Nou: «Casino L'Aliança».

De Sant Gervasi: «Orfeó Gervasienc».

DE FORA LA CAPITAL

Miquela Gralla d'Alcover, escriptora, de Benisalem (Mallorca); Marian Ventura, de Castellar del Vallès; Joan Sanxo i Tous, de Palma de Mallorca, membre de l'Associació per la Cultura de Mallorca i delegat de Palestra; Foment de la Sardana, d'Esplugues; Francisco Castells, de Blanes; Grup Excursionista Germanor, d'Esplugues, i diversos socis de l'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana».

COL·LABORACIÓ DE LA PREMSA CATALANA
A més de la premsa diària de Barcelona, El Matí, La Humanitat, La Publicitat, La Rambla, La Veu de Catalunya, L'Instant i Ultima Hora, que han contribuït a propagar l'obra del Comitè publicant les noves relatives a les diferents activitats del mateix, cal consignar encara la col·laboració dels periòdics El Temps i La Dona Catalana.

I, entre la premsa comarcal, «Saba Nova», de Rubí; «Altaveu», de Ripoll; «Montseny», de Sant Celoni; «Baluard de Sitges»; «Priorat, de Falset; «Vida Tortosina», de Tortosa; i «Acció», de Vilafranca del Penedès.

LES EMISORES CATALANES

A remarcar també l'adhesió entusiasta i desinteressada de l'emisora «Ràdio Barcelona», oferint-se a propagar del seu micròfon l'obra de catalanització empresa. Això ha contribuït eficaçment a fer populars arreu de la nostra terra les consignes del Comitè de Catalanització:

«Feu els vostres anuncis en català».

«Useu el català en totes les vostres activitats».

«Apreneu d'escriure bé el català».

«Porteu els vostres infants a una escola catalana»

«La vostra premsa ha d'ésser la catalana».

«Feu els vostres impressos en català».

«Parleu català a tot arreu».

També «Radio-Club», de Manresa ha ofert gentilmente el seu micròfon per a la mateixa tasca.

CONSTITUCIÓ DE SUB-COMITÉS LOCALS

El Comitè es proposa nomenar a la major brevetat Sub-comitès locals i de barriada per intensificar la tasca de catalanització. El primer a constituir-se ha estat el sub-comitè de Sabadell i seguidament ho faran altres ciutats importants i diverses barriades de Barcelona.

CONCURS DE CARTELLS

S'ha començat a rebre cartells per al concurs organitzat a fi d'aconseguir un cartell-emblema que sintetitzi gràficament la missió del Comitè de Catalanització de popularitzar la nostra llengua i defensar totes les característiques que donen personalitat al nostre poble. El termini d'admissió de treballs acaba el dia 31 de març actual.

L'imperi de la rosa

Sota aquest títol s'ha publicat el primer fascicle d'un llibret que signa l'entusiasta roserista, senyor Joan Ros i Sabaté, en el qual d'una manera brillant i entenedora fa l'apologia de la rosa, comentant breument la història cronològica de les llegendes i poemes que ha suscitat aquesta flor; també comenta d'una faisó estimulante per als profans, el goig que proporciona el seu cultiu i el coneixement gradual del valor de les varietats, a mesura que hom va prenent interès en la manipulació d'aquest conreu elevat a la categoria d'art.

El darrer número aparegut d'«Agricultura i Ramaderia», publica els primers capítols de l'esmentat llibret i pel fast que n'hem rebut creiem que els amics de les roses trobaran en ell un motiu de delectança.

L'esmentada revista anirà publicant altres capítols en números successius.

Caiguda i redreçament de la llengua catalana

La principal característica d'una nacionalitat és la llengua. Unit Aragó a Castella va començar a decaure l'ús de la llengua catalana i autor català hi hagué, com Boscà, que en el segle XVI ja escrivia en castellà.

A les darreries del segle XVII el català ja havia entrat en una gran decadència i el llenguatge oficial de la Cort de Carles III amb tot i haver residit gairebé sempre a Barcelona, fou el castellà.

Quan es discutí en el sí del Consell de Castella, el Decret de Nova Planta, el president i set membres més formularen vot particular en el que es proposava que en les escoles de primeres lletres i gramàtica de Catalunya no es permetés usar llibres escrits en llengua catalana, ni escriure ni parlar el català dintre de les aules i que la doctrina cristiana fos ensenyada en castellà.

Amb tot i la caiguda de la nostra nacionalitat l'any 1714, el català encara anà mantenint algunes de les seves posicions i així veiem que, al cap de poc de la promulgació del Decret de Nova Planta, l'impressor Joan Pau Martí, va demanar permís per a reimprimir en català la cartilla el Quadern de Fra Anselm, la manera de dir el Rosari, llibres dels que deia en la instància que «eran las menudencias que leen los muchachos en las escuelas». Tanmateix des del 1714, la llengua catalana ja no fou l'oficial en cap corporació pública i en els tribunals sols es pogué emprar la castellana. El Consolat de Mar fou el darrer tribunal català que emprà la llengua catalana, doncs, fins al 28 de setembre del 1719 no trobem cap acta d'aquest organisme redactat en castellà i encara això tingué lloc perquè el president de l'Audiència denuncià al reial «Acuerdo» el procedir de la nostra gloriosa Institució comercial.

Des del Decret de Nova Planta les providències de l'Audiència es redactaren en castellà i les sentències s'estengueren en llatí, com fins llavors s'havia fet. Les actuacions judicials en què perdurà més l'ús de la llengua catalana fou en els edictes de subhastes, doncs fins al 1723 no es publicà el primer en castellà i en 1728 l'Audiència de Barcelona, encara es publicava algun en català.

A principis del segle XIX la llengua catalana havia de perdre noves posicions. El dia 24 de desembre del 1819, un tal Salvador Casas, de Mataró, va dirigir al Consell Suprem de Castella una instància en la que es demanava que es prenguessin les mesures oportunes per a impedir que els mestres de primera educació del Principat de Catalunya continuessin explicant les seves lliçons en català i perquè ho fessin en castellà, com estava manat. Copiarem d'aquesta carta el següent paràgraf «A pesar de las soberanas disposiciones que mandan enseñar y dar en las escuelas los principios de la lengua castellana, se ve en esta provincia un total descuido pues ni los Escolapios, ni los Seminarios, ni las otras escuelas públicas

gratuitas cuidan de ello, al paso que gastan mucho tiempo en la gramática y retórica latina... Y lo peor es que en ellas se permite a los muchachos producir-se en catalán, que hasta los maestros mismos no reparan en mezclar en sus explicaciones, de lo que ha de resultar una mezcla insulsa de idiomas o un verdadero guirigay», i fa la seva proposició perquè «Havia tocado con mi propia experiencia los graves perjuicios y grande retardo que esto acarrea a la juventud catalana». Salvador Casas s'havia adonat del problema pedagògic de l'ensenyança de diferents llengües, però el resolva d'una fàlsid en la que cap català pot estar conforme.

Altres cops rebé l'ús de la llengua catalana amb la publicació del Codi de Comerç del 1829 en el que es preceptuava que els llibres de comerç havien d'ésser portats forçosament en castellà, i altre fou la supressió dels convents ja que en ells es donava l'ensenyament en la nostra llengua.

Però quan la supressió dels ordes religiosos, ja començava la renaixença de la llengua catalana, precisament en el primer dels dominis que havia perdut o sigut en la literatura. En els començaments del nostre renaixement literari, la nostra llengua es considerava incapaç de concretar el pensament científic, però avui, gràcies al benemèrit Institut d'Estudis Catalans, la nostra llengua és estudiada i coneguda en tots els cercles científics del món i en quan a la primera ensenyança que és potser la darrera posició que va abandonar, l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, pugna per a restablir-ne el domini. Just és, doncs, que donem algunes dades de tan profitosa Institució.

Aquesta Associació Protectora va ésser fundada l'any 1899 amb el nom d'Agrupació Protectora de l'Ensenyança Catalana. Els primers socis foren: Josep Fitèr i Inglès, primer president, Ponç i Santacreu, l'advocat Pere Figueres, Lluís Calvet, Jaume Arquer, i Clapés, mestre d'estudi de Belcaire d'Urgell, Flos i Calcat, Casals, Ciriac Bonet, Enric Pérez i Capdevila, Joan Millet i Pagès i el senyor Puig i Sais. Ben aviat va ingressar com a soci a la Unió Catalanista.

Els socis de l'Agrupació ben aviat foren un centenar. Abans d'arribar a aquesta xifra va ingressar-hi en Botey, un dels que més va treballar per l'obra de la Protectora i tot just traspasat el centenar, en Folguera i Duràn, benemèrit patriu que per molts anys ha ostentat el càrrec de president amb beneplàcit de tots. Els primers estatuts de la Protectora aplega en les seves fileres uns quants milers de socis, però encara no en són tots els catalans com cal desijjar pel bé de la llengua catalana.

F. DURAN I CANYAMERES

27 ABR. 1936

CAMISERIES

DEULOFEU

BARCELONA

Carrer del Call, 30

Plaça Sant Jaume, 3

Telèfons: 19.873 i 19.657

Rambla de les Flors, 4

Estem en plena Primavera...

El jove elegant procura proveir-se de les últimes novetats de

Camiseria

Corbateria

així com els altres articles de cavaller, que són de única creació

en aquesta casa

UN RECEPTOR

GRATIS

en combinació amb la Rifa Nacional

Sorteigs mensuals

PHILIPS

Informi's en el Representant Oficial

CASA TORRAS

Estació, 11 : Sant Celoni : Telèfon 22